

ORGANULU

LUMINAREI.

Gazeta Beserecésca, Politica, e literaria.

Cu preè Gratiosa invoientia.

Sambata

Nr. XXXIX.

27 Septemvre. 1847

VIENA. Alumnulu dein Cesareo-regiulu Convictu Basiliu Gerasimu, carele absolvindu cu lauda cursulu scientieloru juridice, si facendu la r. Tabla dela M. Osiorheiu si censura pro honore, se tramise dein partea Diecesei Fagarasiului aici spre urmarea invetiatureloru teologice, dandu pre totu loculu invederatu documentu despre talentele sale cele frumose, se muta dupa o bola mai de un anu la alta vietia, si se inmortenta in 13: 25 septembre, punendu capetu numamai bucuriei parentiloru si cunoscutiloru, ei si asteptarei Maimariloru sei—pauzeze inpace!

CLUSIU, 1 Oct. st. n. In Siedenti'a dietale XC dupa adevierica protocolului Exc. Sa Presidentele anuncia, cum ca r. Guberniu vre a fi de facie intre SS. si OO. spre ce numai de catu a si intratu si cuprendiendusi loculu, Exc. Sa Gubernatoriulu da de scire precum ca Maiestatea Sa a retransmisu Urbariulu confirmatu,—dupa aceea se ceti gr. Rescriptu regiu si operatulu urbariale ce s'a retransmisu lenga acel'a. Ce se tie ne de operatulu urbariale, in acel'a se intempla scimbare forte pucina.—Sculanduse un deputatu al Albei de susu a proiectatu, ca articlii de lege urbariali confirmati se se retiparesca pentru de ase pote manipula mai pre usioru si mai iute, care proiectu se si accepta.—Un regalistu secretariu de Curte a proiectatu ca traducerea pre ungrua a articliloru de lege urbariali se se incredentieze maestrului protonotariu concern. si acestu proiectu se accepta.—Exc. Sa Presidentele anuncia cumca Districtulu Kóvárului sia alesu de deputati pre Josefu Pap si Alexandru Buda, carii danda in lamtru literalesi credentionali, si-cuprinsera loculu,—dupa aceea provoca SS. si OO-le se pertracteze politia rurale propusa, pentru carea incepunduse si inchanduse suatuirile cu oresi care seimbari se accepta articlulu de lege, carele se facu in obiectulu acest'a cu ocasiunea dietei 1847/3, ei de Maiestatea Sa s'a fostu retransmisu neconfirmatu.—Dupa aceste cetinduse cativa articlii de lege proiectati si cateva Adrese proiectate in obiectulu impamentenirei si capetarei de nobilitate armale,—in urma Exc. Sa Presidentele a propusu articlii de lege urbariali confirmati.

Rescriptulu regiu mai susu memoratu. FERDINANDUS PRIMUS Dei gratia Austriae Imp. Illustres, Reverendi etc. etc. Dum articulos in re urbariali projectatos, medio demisse vestrae representationis ddto 2-ae augusti anni currentis, via ac modo solito Nobis substratos, in ea, qua adjacent forma, per Nos benigne modificatos, Vo-

bis hisce remittimus, eo Vos una provocantes, ut relate ad salaria assessorum Tabulae urbarialis, articuli XII paragrapho 15-to proposita, habitacione disparis jurisdictionum extensionis, diversae item juxta hanc in iisdem agendorum quantitatis, nova consilia inire et resultatam eorum altissimo conspectui Nostro, medio distinctae representationis substernere satagatis, ab illo, quo vos circa ocyus introducendam legalem correlationum urbarialium coordinationem studio animatos—etenoribus hujus representationis vestrae comperimus—tuto praestolamur, Vos quoque omni conatu in eo collaboraturos, ut articuli hi quo-prius altissima sanctione Nostra Regia muniri, et durantibus his adhuc comitiis in legum tabulas referri valeant—quo dein ipsa urbarii introductio modalitate legibus consona, cunctisque, quos hujus objecti indoles exposcit respectibus adtemperanda—per Nos benigne procurari possit. Quantum autem quaestionem modernae contributionis, hoc ex incidenti haud augendae, in eadem repraesentatione vestra attactam attinet—nec vos ipsos latebit illam principiis, quibus tota res contributionalis inniti debet, arctissimo nexu junctam esse, per qualemcunque itaque provisionem hoc in merito ferendam, ea quae circa elaborandum novum systema contributionale in pertractatione constituuntur—praecoccupari non posse. Novo denique documento testatum reddere propensi, Nos pro paterna Nostra in fideles Status et Ordines Nostros clementia—ad humillimas eorundem preces quousque boni publici ratio admittit, lubenter reflectere velle—in nexu benignae resolutionis Nostrae de dato 25-ae julii anni currentis editae, clementer indulgemus, ut cunctae jam horum comitiorum leges altissimae Sanctioni Nostrae Regiae lingua hungarica substernantur.

Vobis in reliquo gratia Nostra Caesareo Regia ac Principali benigne propensi manemus.—Datum in imperali urbe Nostra Vienna Austriae, die 23 mensis septembris anno Domini 1847-mo, Regnorum vero nostrorum decimo tertio (subscriptile usitate).

FERDINANDU I deingrati'a dummediesca Imperatoriulu Austriae etc. Illustri, Reverendi etc. etc. Articuli in obiectulu urbariale projectati, cari prein umilit'a vostra representatione dein 2. augustu a. c. pe calea si modulu cuvenitu inaintene furà substernuti, in aceea forma. in carea sunt alaturati, prein Noi gratiosu modificati vii retransmitem de o data spre aceea provocanduse, ca in cautare la salariele asesoriloru Tablei urbariali, care sunt propuse in §. 15 al articlului

XII, luandu a mente la aceea că jurisdicțiunile nu sunt un'a ca alt'a de mari, si prein urmare lucrurile ce se îndrepta dupa marimea jurisdicțiunii inca sunt ne asemenea, se ve suatuiti de nou si rezultatulu suatuiriloru prein o destincta reprezentatiune se-lu substerneti inaintea Nostra: inse asteptamu cu incredentiare de la aceea avostra plecare, prein carea, pre cum intielegemu dein cuprensulu cestei reprezentatiuni a vostre, ati dorí se vedeti câtu mai curundu introdusa legiuit'a coordinatiune a corelatiuniloru urbariali, că voi inca veti lucrà cu tota nesuenti'a spre aceea ca cesti articuli câtu mai curundu se se pota intari prein prè inalt'a Nostra sanctiune Regia, si insirá in tablele legiloru inca intr'acesta dieta, ca apoi se se pota midiuloci gratiosu prein Noi si ins'a introducerea urbariului dupa modalitatea legiloru respundietorie, carea se fia amesurata la ori ce cautare (priventia) ce o poftesce firea cestui obiectu. Er' câtu se tiene de intrebarea contributiuneide acum ca adeca aceea dein acesta cautare se nu se marésca, care intrebare o atenseti in reprezentatiunea vostra, nu ve va fi necunoscutu, că aceea e impreunata in cea mai strensa legatura cu principiale pe care trebue sese intemeze totu obiectulu contributionale, asia dara principiale, ce se tienu de prelucrarea sistemei contributionale celei noue, nu se potu preveni prein neci o provisiune ce s'aru poté face in acestu obiectu. Mai pre urma plecati fiendu a ve aretá prein documentu nou, că Noi, dupa parentese'a Nostra indurare, ce o avemu catra credentiosele SS. si OO. voimu bucuros a luá a mente la prè umilitele loru céreri pana unde suferè binele publicu:dupa gratios'a Nostra resolutiune dein 25. juliu a. c. data, gratiosu facultamu, ca legile dietei acesteia tote se se substerna prè inalt'ei Nostre sanctiuni Regie in limb'a unresca. De alt'mentrele. etc etc.

PRINCIPATELE ROMANESCI.

In Albin'a Romanésca Nr. 72 dein 11 sept. se cetesce: Epizooti'a care n'au incetatu inca cu a ei stirpire in tier'a invecinata, si care amenitia marginile nostre, au centitu aceea mai via ingrigire a guvernului. Spre ase incredentiá la faci'a locului de nemerirea mesuriloru, care administrati'a a luatu, Prè inaltiatulu Domnu a purcesu in 6 a curg. la Foxieni, pe unde are scopu a cercetá tienaturile trecundu de sioseanu'a frumosa de Bacau si Romanu Cristesei.

Ingrigirea nostra despre locuste, incepe dein nenorocirea se realizá. Dupa ce aucutrieratu tier'a in tote partile, au trecut si au retrecutu Dunerea si Prutulul, nori numerosi de aceste insecte autabaritu in siesurile manose a Siretiului si a Moldovei, unde se parchéza si incepu a depune óale loru in tierena, in o catime nenumerata si primesdiosa pentru anulu urmatoriu, déca ume-dialile ernei si un inghiáciu nu le voru stirpi inaintea vierei loru.

ANGLIA.

LONDON, 2: 14 sept. In Dublin acum se licitéza mobiliele lasate de Daniele O'Connell in asa casa la Merrion-Square, si amiratorii liberatoriului, intre carii multi prenti catolici, se inintiescu, ca se pota castigá vre o suveniru. Pre-cum arata cercustarile, obiectele se voru cum-pará cu mare pretiu de afectiune. De alt'mentre mobilizarea casei erá forte simple si de moda ve-

chia; ceavea ea mai de mare pretiu, erá bibliotec'a lui O'Connell. — Dein mai multe tienuturi ale Irlandiei pre lunga tote că a fostu secerisiiu favoritoriu vinu inscientiari superatorie de fomete; in Bautyry fusera misicari pentru pane. Spre conchiámarea lui John O'Connell se pregatesce o adunare a membriloru de Parlamentu irlandi liberali. Arendatorii si economii de campu dein Comitatu Tipperari cugeta se intre in legatuentia cu scopu, ca se se scutéscu in contra scoterei neasceptate dein arenda, cu un cuventu se -si pazésca famili'a de lips'a provenitoria dein fomete.

FRANCIA.

PARIS 2: 14 sept. Ludovicu Filipu eri presiediú érasu in St. Cloud intr'un consiliu de cabinetu. DD. Guizot, Duchâtel, Hébert de Salvandy, Trézel, Jayr si ducele de Montebello se aflara de facie. Cu pucinu inainte de asta adunare de consuatiúre Maria Cristina si ducele de Rianzares venira in St. Cloud si avura audientia la rege. Ducele de Broglie s'a reintorsu la London.

In despartimentulu de Gard se deschise o subscriptiune de a plati banii de pedépsa in loculu lui Teste! „Acést'a “ dice gazet'a „National“, e batjocur'a cea mai frivolá in contra sentimentulu publicu. Tote se intempla in cea mai mare solenitate in diua mare, ce e mai multu s'a radicatu un arcu de triumfu cu inscriptiune: à Teste, le dieu du peuple! Echo du midi dice mai incolo, că amicii lui Teste ducu listele dein casa in casa. Insusi Teste dein prensori'a sa scrie multiemita la cei zelosi, si impintena pre cei tardii, si mustra pre cei neinduplecati. E reu că exministrulu prevaricatoriu la fia carea dein aste epistole n'a pusu in locu de motto fras'a, cu carea vrú se justifice cercarea suiciderei: „ omeni'a totu de una mi a fostu mai pretiosa de catu viéti'a. “

In foile francesci se cetesce dela Eynard urmatori'a dechiaratiune: „ Prein aceste dechiarazu, că dupa ce caus'a Greciei la ministeriulu anglescu o purtai in desiertu, amu datu voie banchirului Odier si sociloru lui, ca scrisori'a de cambiu sunatori'a despre 500,000 fr. se o plátésca guvernului anglescu in 20 septemyre. — La pólele Pireneiloru se ordená a merge o oste de 40,000 barbati. Cu mortea marescalcului Oudinot se va denumi marescalculu Soult de gubernatoriual Casei invalidiloru, ér' Guizot va fi presidentele Cabinetulu.

GRECIA.

ANCONA, 10 sept. st. n. in 30 a. l. tr. dein partea guvernului grecu s'a indreptatu o nota catra reprezentantii poteriloru protectorie, de carea erá insocita o aretare a starei financiáli in tíera. Va se se intemeieze un planu nou, pre carelu asternú guvernulu ca pre incetu sese stér-ga detori'a Greciei. Dupa acelu planu stergerea aceea cu anulu 1860 s'ar infientiá de plenu. Acestu proiectu, pre cum se spune lucratu de Collettis, e in adeveru un capu d'opera si prein acest'a se lingusiau in Atena cu sperarea, că atatu Francia catu si Rusia se voru invoi in propunerile cuprinse intr'ensulu. In contra catu e pentru Anglia se resolvara la tote, si singurulu cugetu a toturoru celoru dein Atena e, ca in orice modru se ise facea destulu. Intra'ceea credentia-reá in Rusia si Francia asia de parte se intende, in catu anume se crede cum că aste doue poteri

voru asceptá in folosulu Angliei. Midiulocele de platitu pre care le tiene Grecia gata, stau in 500 actie, care pentru minutu ar fi de ajunsu déca Anglia siar tiené cuventulu.— De la regele Othon a mersu o scrisoria la imperatulu Nicolau, si, precum se spune, se va immanuá prein legatulu Bavariei, de orece in Petruburg nu se afla legatu grecescu. In scrisori'a acest'a erugatu imperatulu pentru impaciuirea diferentiei cu Turcia, si i se face multiamita cá s'a intrepusu pentru impromutulu Greciei.

Ancona, 11 Sept. st. n. Se vorbesce cá de in partea Rusiei s'ar fi facutu proiectulu, ca cele trei poteri protectorie a Greciei prein ai loro reprezentanti se adane in Atena conferentia catu e pentru cercustările financiari, administratiunea financiale in tíera, stergerea detoriei nationale, si intrebuentiarea dominiilor spre aceea etc.— Sciri dein London adusera la Atena inscientiarea, cum cá atatu D. de Broglie catu si de Brunow spre binele Greciei de mai multe ori ar fi tienutu conferentie cu Secretariulu Statului dein Anglia, ei ostenelele loro ar fi remasu cam fora succesu. Caus'a náiloru ionice, torturarea unui supusu ionescu dau lordului Palmerston materia noua spre necadiri. Anglia vre a cere satisfacere, si ce erea sa va se oradime cu o flota. Se spune ca insusi amiralulu Parker se va aretá in Piren! In Atena se scie si aceea cá Griziotis, dupa ce s'a subdusu dein Halkis dein prensoria ar fi tramis la angleseculu consule de acolo o recomandare chiaru dein man'a Dni Lyons. Dein Constantinopole venira in Janina la Hafiz pasia demandari ca in contra lui Grivas se lucre cu rigore. Veru se afle totusi midiuloce noue de a mená uneltirile in Prevesa si mai indelungu. Ochii lui Grivas si Calergis stau acum centiti spre Peloponesu, ei credu cá aici voru se afle pentru planurile sale pamentu mai bunu de catu cum erá in Acarnania.

Atena, 12 sept. st. n. astadi dumineca demaneti'a la 6 ore mori Colettis dupa durori grele de 14 zile. Ce a statu in puterea omeniloru de ai aliná durorile si ai indulci clipele dein urma, se facura. Regele in septeman'a dein urmalu cercetá in tote dilele. Pre D. Piscatory, sentiendusi apropierea mortii, l'a rogatu se faca multiamita regelui Franciei pentru ajutorireai vertosa, si prein supremulu maiestru de Curte tramise inchinatiunea dein urma reginei de Grecia. Linistea nu se turburá pre neci un minutu.— Consiliulu ministriloru in 6 sept. a indreptatu o prochiatiune (subscrisa inca de Colettis) ca tra locuitorii dein Naupactu, dein carea se vede, cumcá Colonelulu Locutienatoriu Pharmakis, Maiorii Botzaritis si Demetriu Botzaris, mai incolo un Capitanu si un Locutienatoriu a falangei se sculara in contra demandáriloru guberniului, intru ascunsu se departara in Lepanto, cuprinsera casarm'a gendarmeria dein Megalo Volo da si intre amenitiári chiamara pre locuitori se apuce arme. Generariulu Guras Mamuris, ajutantele regelui fu ordenatu in contrale si, dupa inscientiari mai tardie, la satulu Zeliza ia atacatu si ia reimpinsu. Dein Calcis se ordená Colonelulu Climacas cu intrarmati munteni de a se insoci cu Generariulu Mamuris, si sambata séra Generariulu Gardakioiis Grivas, carele demaneti'a s'a reintorsu dein Calcis plecá la Teba. Dein Salona fugi dein prensoria Colonelulu Papacosta Itamclas, si Colonelulu-Locutienatoriu Velenzas s'a stersu de aici fora pasaportu si involentia; se prepune, cá voru ase impreună cu Pharmakis.

— In 7 ministrulu cultulu Glarakis intr'un circulariu a facutu scire de asa denumire provisorie de ministru a lucruriloru dein afora. Ministrulu resb. de acum, Generariu-stabu-maioriulu Epaminondas se asiediá in despunebiletate. In loculu contra admiralelui Turpin se facu Hernoux comandantele escadrei francesci in Levante. Port'a incepe asi rumpe relatiunile cu Grecia. Inse are acum in Albania lucru destulu.—

I T A L I A.

Dupa o scrisoria dein Roma se afla cumcá dein staturile unite a Americiei sept. ar fi sositu un Legatu, ca se medilocésca olegatura de amicitia si de negotiatoria intre republica si intre guberniulu Papei. Legatur'a acést'a, adauge corepondentele, va sierbí de temeiu pentru restatorirea relatiuniloru diplomatice intre amendoue guberniale, si se aude, cá in scurtu tempu va se mérga un nunciu al Papei la Washington. (Galign. Messenger.) Dein alte sciri nepaciuitorie crucite una intr'alta nu suntem in stare a scote ceva cu sicuretate lamuritu.

P E N I N S U L A P I R E N E A.

MADRID, 11 sept. Ducele de Frias eri avu audientia la regina, si cu umilentia ia dechiaratu, cum cá nu pote aceptá presiederea in consiliu. Totusi spre mult'a rugare a monarhei si-cerru tempu de a se socoti pana la inchiarea consiliului de cabinetu de astadi. D. Ventura de la Vega secretariulu privatu a reginei, de carele se credea, cá va merge Legatu la Paris, fu denumitu de comisarin al teatrului de Curte. Se dice cá asupra unor puncturi esentiali ar domni neinvoiéla intre ministrii Cordova, Ros de Olano si Goyena. Marescalculu Saldanha are se fia denumitu lagatu dein partea Portugaliei in Madrid. Regin'a a demandatu ca generariulu Espartero se ise tramita 200,000 reali (50,000 fr.) Dein Catalonia se aude despre invingerea a done cete montemolinistice la Binolas de Portobello si la Sabadell (Foi spanice).

Dupa inscientiările mai noue a gazeteloru dein Madrid ducele de Frias se lapedá definitivu de acceptarea presiederei in consiliu, precum si a portofoliulu lucruriloru dein afora. Asia dar Goyena se denumi ministru si Costazar ministru al lucruriloru dein afora. Regin'a Isabela dein tote laturile capeta multiemiri pentru amnistia data.

P O R T U G A L I A.

LISSABON, 9 sept. st. n. Costa Cabral intrigandu dupa cum a potutu, se facu punctu de mediulocu al partidei cartistiloru si speréza cá catu mai curundu va poté se restorne ministeriulu de acum.

T U R C I A.

CONSTANTINOPLE, 8 sept. st. n. coler'a a eruptu si in Redutkale si Batun. In Tifli, Kars si Kutai domnesce cu furia innoita, precum si in Erzerum. In Trapezunt se temu de ea pentru comerziulu cu mai multe locuri in care e latita coler'a. Scirile mai noue spunu cumcá in Albania corifeulu Dschuleka la Doliano s'a batutu cu turcii in a carora oste de 3000 barbati setaiara 400. Vom vedé acusi cá ore pasi'a Omer restatoriva onorea armeloru turcesci in Albania.— Marelui vezir Resid pasia reesi de asi tiené starea, dupa ce cu energia convinse pre Sultanulu despre intrigile blastemate a contrariloru sei ce urescu lumin'a a-deverului pentru a sale interesuri spurcate. Si Sultanulu dede pace lui Resid.—

BIOGRAFI'A

PRINCIPE-PRIMATELUI JOSEFU KOPÁCSY *)

Celsitudinea Sa Josefu Kopácsy Principe-Primate al Ungariei si Arciepiscopulu de Strigona s'a nascutu in a. 1775, 30 maiu in Vesprimu de la parenta nobili, anume Michaela Kopácsy si Judith Gyöngy. Invetiandu a casa 6 clasi de plenu in a. 1791 totu acolo fu susceptu intre alumnii diecesei episcopesci, si ca se invetie filosofi'a, precum si teologi'a s'a tramisu in seminarium renumitu de la Posoniu, unde lenga a mentii facultati rare impremandu modestia statatoria, a purcesu inainte pre largulu campu a culturei; intru atat'a, catu prein ale sale antaictati inca si atunci potu asi castigá respectu mare intru colegii sei. Reintorcunduse a casa (a. 1796) in Seminarium dein Vesprimu fu pusu de prefectu al studioru; de unde dupa scurtu tempu fu miscatu de secretariu la Oficiulu vicar. episcopescu. — In a. 1798, chiaru in ziua nascerei la Zircz s'a chirotonitu prein Josefu Pierer episcopulu sántitu de Tinnina si sufraganeu de Jaurinu; ér' celu antaiu sacrificiu l' aretà Domnului in Somlyó-Vásárhely. In urmatoriulu anu dein ordenel'a mai mariloru sei cuprinse catedr'a istoriei eclesiastice si a dreptului canonicu; in care deregatoria (macar' ca a fostu si secretariu pana la un tempu) tempulu liberu asia l'a intrebuentiatu spre binele seu si al altora, catu in a. 1801 si 1802 opulu Abatelui Fleury despre datinele si portarile israelitoru si ale crestiniiloru, traducundulu dein francesculu originale pre ungeria, si adaugundui note folositorie spre mare multiamire a publicului cetitoriu l'a edatu in tipariu. Prein asta lucrare se facu demnu ca in a. 1805 sese denumésca asesoriu consistoriale, in a. 1806 plebanu si Vice-arcidiaconu, ér' in a. 1807 canonicu de Vesprimu. In starea acést'a facunduse renumitu despre elocuentia'i dulce ca mierea, mai de multe ori castigá ocaziune spre latirea cuventului dumnediescu inaintea adunariloru stralucite. Anume la solenitatea funebre a Arciducelui Carolu-Ambrosiu Primate al Ungariei si Arciepiscopu de Strigona la a. 1809 serbata in Posoniu se aretà ca deputatu capitulare, dupa amiadi in 11 dec. fu provocatu de unii magnati, ca de orace oratoriulu eclesiasticu ungerescu pentru grele piedeci intrevenite n'a potutu sosi, lips'a acést'a se o suplenésca elu cu o scurta cuventare tienenda in 13 decembrie. A si respnsu elu aici aseptarei publice, asia catu elocuentia'i fu urmata de cele mai mari laude, ér' cuventareai preste antaia'i voientia dein demandare mai inalta se tipari. Cu asemene elocuentia pasi inainte la a. 1812 in Viena spre glorificarea regelui St. Stefanu, ér' la a. 1813 in Jaurinuca Abate de Somogy - Szt-Jakab, Prepositu de Hanta si Arcidiaconu de Vesprimu spre laudarea episcopului de Jaurinu Josefu Vilt. Dar' precum airea asia si a casa spre mare folosu sufletescu adeseori au semefiatu cuventele lui Dumnedieu, ér' vietia intogminduo de esemplu toturoru, o sacrificá spre binele baserecei si a patriei: acum a lature episcopului diecesanu, a casa si in visitatiunile canonice, acusi cu acurat'a implenire a dregatorieci arcidia-

*) Dein Statistic'a Transilvaniei extractulu ce suna despre Romani va urma in data ce vomu incheia biografi'a acést'a, cu a carei impartasire credemu, ca la mai multi deintre cetitori facemu pe placere.

conali si a directoriei supreme de teologia miscandu inainte binele diecesei; acusi ér' prein a sa amblare in legi se facu demnu, ca sese aléga deputatu capitulare la diet'a dein anii 1811 si 1812. Pre arepile astoru merite eminenti la locurile mai inalte ajunse, ca in a. 1817 se fia Prelatu la Tabl'a regia. De aici preste pucinu adeca la a. 1819 se denumi la Tabl'a septemvirale judecatoriu si episcopu alesu de Pristinia; in carea deregatoria stralucita prein a sa petrunde si rara diligentia a respnsu de plenu incredentiarei asiediate in elu, asia catu macar'ca in a. 1822 s'a denumitu episcopu de Alba Regale, ér' in a. 1824 de Vesprimu, starea de judecatoriu la Tabl'a septemvirale o tienu totusi, pana candu in a. 1831 o depuse de buna voie, pentru ca spre gubernarea vastei sale diecesi se pota castigá tempu mai multu; dupa carea demultiamire inse urma descoperirea gratiei regie, si recunoscerea aleseloru sale merite. (Va urma)

V A R I E T A T I.

In Berlin, 18: 30 aug. Seminarium invetiatoriloru de aici dupa esirea lui Diesterweg mai patimi o pierdere amara prein mortea lui Baumgärtner. Barbatulu acést'a atatu era de cultivitu si genialu in scientiele scolastice, pre catu si indemanatecu si fortunatu ca invetiatoriu.

—Un barbatu cu numele Blind cu o madama anume Cohen dein Manheim se pusera la prensoria pentru latirea carticelei intitulate: „Fomea germana si principii germani.“ Acést'a e un pamfletu ce cuprinde idei comunistice si descépta la rescola. Latitorii susu numiti se aflau la scaldatori in Dürkheim, mersera amendoi la preamblare si dein carutia aruncara bani inveliti in carticele de aceste la fetiori de maiestria s.l.a.—

Pentru conserbarea Casei lui Shakspeare ca monumentu nationale s'a deschisu o subscriptiune, dupa ce regiulu Clubu Shakspearianu dein Stratford o cumpara. Principele Albert cu 250 p., regina Adelhaide cu 100 p. st. stau in fruntea listei de subscriere. Dupa seiri mai noue s'a licitatu cu 3000 st. p. (30,000 fl.) in partea comitetului dein London si Stratford.

Intru o carte noua francesca despre „Roma si Piu IX,“ se cetesce urmatoriulu bonmotu; ce ar fi disu Pap'a intr'o di, candu cineva i spuse, ca Italia are form'a unui caltiunu; „asia dara va sei punemu pinteiu.“

Nu de multu dein baserica Santa Maria degli angeli (macellum martyrum) in vecinetatea forului se furá Ciboriulu de argintu impreuna cu Ostiele santite. E un raru evenimentu in Roma, inainte de 10 ani se mai intempla un'a ca asta in baserica Sant. Cosma e Damiano. Gregoriu XVI a datu ordenela ca furului, unui teneru de 15—16 ani se i se taie capulu in publicu.

—Mormentulu ducelui de Praslin in noptea spre 10 sept. s'a rimatu cu totulu. Se crede, cumca acést'a o voru fi facutu nesce omeni, carii dandu crediamentu famei ce cercuesce in unele locuri, credu, ca ducele n'a moritu, ci a fugitu in tierra straina.

—Redactoriulu respndiatoriu a Gazetei de Francia—Gazette de France—pentru un articulu scri-su despre uciderea ducesei de Praslin in contumaciam fu judecatu la prensoria de un anu si platire de 3000 fr.—

O M U L U.

(Urmare)

Prein ratiune sunt omului deschise portile spre inaintare perpetua. Animarile si acum sunt, ce erau inainte de mai multe mii de ani. Nesuentia, puterea si instinctulu lor stau de la natura tiermurite între margini. Fora conducere omenesca o specie de animari atatu de pucinu se nobileza ca si o planta. Catu de susu sta omulu preste animare prein a sa ratiune, si intre omulu dein anticitatea intunecosa si ne cioplita, si intre celu dein tempulu de acum catu de mare e destinctiunea! Cine nu canosce inaintarea mentii in arte si scientia dein seculu in seculu! —Omulu mesura stelele ceriului si calculeza cursulu lor; trecutul si venitorulu silu face de facie; puterile spiritului seu ajungu de parte afora de pamentu; prospecturiloru, facultatiloru si nesuentieioru lui nu sunt puse margini; elu preste si speréza inca si o nemarginita durare dein colo de mormentu.

Catu de mare se si arata omulu prein mentea sa, asia de micu si ingiositu apare elu érasu, déca mentii sale nu merge a lature voientia buna; in frumos'a insocire a amendurora jace adéverat'a demnetate omenesca. Voientia buna trebuie se fia condusa de principia vertose, pre care le dá ratiunea si acést'a de preceptele sale prein puterea voientiei trebuie se asculte. Ratiune si voientia in omu sunt ca in statu puterea legislativa si executiva. Tota desbinarea lucrastricandu, si aduce calamitate. Puterea spiritului fora voientia buna produce facatoriu de reu, si voientia buna fora ratiune fanaticu. Fiacarele e—plaga genului seu dupa asa specie propria.

Libertatea voientiei impreunata cu ratiune si celui mai ingiositu oma, ba si cersitoriului dá pretiu si demnetate, de carea nulu pote lipsi nici o putere.

Cu boldulu spre bine, ca si spre reu este omulu tramisu; ci elu e liberu de tota astringerea, i remane alegere între bine si reu, elu sta de sine singuru, si numai voientiei sale e supusu. Vit'a urméza instincte orbe, nu asia omulu, carele cu puterea spiritului e in stare a retiené pretensiunile sentinaletatei. Singuru numai prein aceea inca lasa elu vit'a in o departare nefinita inderetrusi, si se asverle la inaltimea virtutei, carea fora libertatea voientiei ar fi numai un nume golu. Fora libertatea voientiei meritulu si peccatulu asemene sunt cu nepotentia, si cade tota remunerarea.—

Omulu precum prein ratiune si libertatea voientiei asia si prein limba, prein sprimerea gesturiloru si a clipiriloru, a surisului si a lacrimeloru misicatorie e o minune a pamentului. Elu e creatoriu in micu—en miniature—, si inca si aceea ce in sufletui se intempla adencu, si ce a cugetatu, ce elu doresce si postesce, prein trasuri de scrisoria le face afora de sine intuitive si duratorie. Limb'a pentru omu e ajutori'a mentii lui, si ea se desvolta cu mentea; prein ea intr'ensulu si ce e ideale se personifica—intrupesce—, asia catu si altii silu potu apropiá—in-susi—; preinea—limba—se insociescu omenii, si léga legamentulu amarei. Fora limba ne amu involbá unulu lenga altulu muti si cu ne amore, ca si animarile selbei, legati de ingiosit'a fruitiune a stomachului si de voluptatile rapitorie; fora ea un Erme (Hermes) si Archimede neci odata ar

fi mesuratu ceriulu, neci un Colombo si Cook ar fi naieatu impregiuru pamentulu, neci un Omeru ar fi cantatu Dummedieimea, neci un Fidia si Rafaele ar fi descoperitu misteriale naturei in imagini, neci un Bratu s'arafi strapunsu cu spat'a tiranului, pre un evu lenesiu si orbu neci un Demostene ar fi desceptatu dein somnulu mortei cu al seu cuventu tunatoriu, insuffletirile natureloru maiestose neci un Gutenberg si Faust le ar fi tramisu cu litere inaripate prein tieri. Cata provocare e pentru omu, ca limb'a, acestu daru santu al naturei se nulu desantiésca prein nerationaletate!

Indemnul spre insocire spirituale e originea toturoru limbelor in maiestria vorbirei si a scrierei. Barbatulu mare faptelesi, pre catu pote, v're a tradá contempuraniloru si urmasiloru. Tempu si spatiu, aste doue abisuri, care pre omulu particulare lu separa de la in nefinitu mai marea parte a omenimeii, se implura, de ora ce in loculu vorbirei cu gur'a se aflara semnele scrierei, prein carea sufletui cugetatoriu e impreunatu de sufletulu celui antaiu, si dora si de al celui dein urma omu cugetatoriu. Prein scriere s'a datu mediuloculu de impreunare la omenii toturoru tempuriloru si tieriloru, si totu ce ore candu va au scugetatu spiritulu omului, ce meditaru intieptii, ce se templa in celu mai departatu timentu al pamentului, prein ea ajungu la noi. Acum un departatu in Bengalia depre o foie de chartia plena cu trasuri negre cetesce cugetele si sentientele in sufletulu amicului seu dein London. Amu inaintemi o carte: spiritulu si anim'ami se deschide; me atingu, me convingu, me facu mai bunu: si barbatulu, ale carui cuvente asia adencu mi petrandu sufletulu, a traítu cu mii de ani mai nainte. Catu de mare apare omulu, a carui putere spirituale strabate prein tote picdecele spatiului si ale tempului, si in sine afla mediuloculu de a se intielege nu numai cu cei de facie, ci si cu cei carii dupa seculi voru pasi in vietia!—

(Va urmá)

Betranetiele.

(dein vulgu)

Ah! focu stinsu,
Tetiuni afuma
Si érna m'apucatu.
La munte a ninsu,
La pólei bruma
Si mor'a s'a stricatu.
— siu.

ARTICLI DE LEGE URBARIALI

ARTICULUS II. De constitutivis sessionalibus et classificatione locorum.

§. I. Fundi intravillani hucdum tenti in totali sua extensione colonis reliquantur; ubi autem actuale intravillanum sessionale possessorium, 200 Π orgias haud adaequaret, ibi defectus e fundis extravillanis, pro possibili in propinquitate pagi sitis, ac quotannis usuabilibus suppleri debet, quo in casu talis fundi extravillani in supplementum fundi intravillani conversi, intuitu praestationum eidem adhaerentium, naturam fundorum intravillanorum induunt; si vero extensio fundi intravillani actu per colonum possessi 800 etiam Π orgias superaret, supernatantia, in appertinentias extravillanas erit in duplo imputanda.

Quoad inquilinos autem, status in conscriptione urbariali anni 18¹⁹/₂₀ adpositus, ea modalitate stabilitur, quod si e fundi intravillani praestabilita 400 Π orgiarum quantitate quidquam deficeret, defectus hujus compensationem inquilini praetendere non possunt; si vero 400 Π orgias superaret, supernatantiae huic, naturae fundorum per inquilinos usuatorum accomodandae praestationes erunt imponendae. Citra unicum hunc casum, inquilinis in genere colonicaturae non competunt.

§. 2. Quo extensio constitutivorum sessionalium, eo rectius defigi valeat, classificatio locorum anno 182¹/₂ erga propositionem Jurisdictionum, per r. Gubernium stabilita, per SS. et OO. acceptatur.

§. 3. Jugera pro extensione constitutivorum sessionalium determinanda, ubique in 1600 Π orgias computantur.

§. 4. Projectum r. Gubernii, quoad quantitatem appertinentiarum extravillanarum auditis praevie Jurisdictionibus, reflexe ad diversas classes, in classificatione §. 2. praesentis articuli atacta stabilitas, anno 182¹/₂ suae Matti. Ssmac. substratum, SS. et OO. amplectendo, appertinentias extravillanas habebunt.

Nomen et classificatio Jurisdictionis.

	Numerus pagorum.	Quantitas constitutivi ex agris.	Quantitas praestatis.
In Comitatu Albae Superioris nro gubli 7317: 1821			
in 1-ma classe pagi	49	6	2
in 2-da classe pagi	16	8	2 ¹ / ₂
In Comitatu Albae Inferioris nro gubli 7066: 1821			
in 1-ma classe pagi	56	6	2
in 2-da classe pagi	85	8	2
in 3-a classe pagi	32	10	3
in 4-a classe pagi	17	12	3
In Comitatu Küküllő nro gubli 10016: 1821			
in 1-ma classe pagi	57	6	2
in 2-da classe pagi	44	8	2
in 3-a classe pagi	12	10	2 ¹ / ₂
In Comitatu Kolozs nro gubli 11031: 1821			
in 1-ma classe pagi	74	6	2
in locis campestribus		8	2 ¹ / ₃
in 2-da classe pagi	104		
in locis campestr. aliis in locis		10	2 ¹ / ₂
in 3-a classe pagi	29	8	2
in locis campestr. aliis in locis		12	3
		10	2 ¹ / ₂
In Comitatu Torda nro gubli 6708: 1821			
in 1-ma classe pagi	48	6	2
in 2-da classe pagi	62	8	2
in 3-a classe pagi	44	10	3
in 4-a classe pagi	17	12	3
In Comitatu Doboka nro gubli (nu e insemnatu)			
in 1-ma classe pagi	84	6	2
in 2-da classe pagi	86	8	2
in 3-a classe pagi	32	10	3
In Comitatu Szolnok Interioris nro gubli 6648: 1821			
in 1-ma classe pagi	95	6	2

in 2-da classe pagi	59	8	2
in 3-a classe pagi	39	10	2 ¹ / ₂
In Comitatu Szolnok Mediocris nro gubli 11773: 1821			
in 1-ma classe pagi	55	6	2
in 2-da classe pagi	47	8	2
in 3-a classe pagi	36	10	2 ¹ / ₂
In Comitatu Hunyad nro gubli 4800: 1822			
in 1-ma classe pagi	119	5	2
in 2-da classe pagi	141	6	2
in 3-a classe pagi	64	8	2 ¹ / ₂
In Comitatu Kraszna nro gubli 10293: 1821			
in 1-ma classe pagi	24	6	2
in 2-da classe pagi	26	8	2
in 3-a classe pagi	21	10	2 ¹ / ₂
In Comitatu Zaránd nro gubli 5149: 1822			
in 1-ma classe pagi	34	5	2
in 2-da classe pagi	49	6	2
in 3-a classe pagi	22	8	2 ¹ / ₂
In Districtu Kővár nro gubli 6649: 1821			
in 1-ma classe pagi	23	5	2 ¹ / ₂
in 2-da classe pagi	34	7	2 ¹ / ₂
in 3-a classe pagi	28	9	3
In Districtu Fogaras nro gubli 4724: 1822			
in 1-ma classe pagi	32	6	2
in 2-da classe pagi	18	8	3
in 3-a classe pagi	1	10	3
In Sede Udvarhely nro gubli 10294: 1821			
in 1-ma classe pagi	96	5	2
in 2-da classe pagi	21	7	2 ¹ / ₂
In Sede Háromszék nro gubli 1789: 1821			
in 1-ma classe pagi	95	4	2
in 2-da classe pagi	3	6	2 ¹ / ₂
In Sede Csik nro gubli 3868: 1822			
in 1-ma classe pagi	48	4	3
in 2-da classe pagi	4	6	4
in 3-a classe pagi	2	7	5
In Sede Marus nro gubli 1650: 1822			
in 1-ma classe pagi	72	5	2
in 2-da classe pagi	44	7	2 ¹ / ₂
In Sede Aranyos nro gubli 721: 1822			
in 1-ma classe pagi	15	5	2
in 2-da classe pagi	6	7	2
In bonis septem judicium nro gubli 4726: 1822			
in 1-ma classe pagi	8	6	2
in 2-da classe pagi	10	8	2 ¹ / ₂
in 3-a classe pagi	10	10	3
In bonis Communit. Coronens. nro gubli 3041: 1821			
in 1-ma classe pagi	8	5	3
in 2-da classe pagi	3	6	4
in 3-a classe pagi	3	8	5

Indigitata in superioribus prata pro annuatim falcabilibus intelliguntur, adeoque in alternatim falcabilibus competens quantum in proportionem usuatorum falcastrorum est extradandum.

(Va urmá).